

4. Over de inhoud van een codebericht mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No.:	18489
INFORMATIEKOPIE:	z dbi, -/az, -/pl asaz vadv daz dbd dvb mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. *10*

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:
3 december 1957

BESTEMD VOOR:
min. v. b.z. *[no 5685]*

Dir./Afd.:	<i>[Handwritten Signature]</i>
Visie:	<i>[Handwritten Signature]</i>
Ag. No.:	<i>[Handwritten Signature]</i>
Dossier:	<i>[Handwritten Signature]</i>

DATUM VAN AFZENDING:
3 december 1957

AFKOMSTIG VAN: djakarta

PARAAF/OPM:

geheim

uit mijn telegrafische berichtgeving van de afgelopen weken doch vooral van de laatste dagen zal u zijn gebleken dat de onaangenaamheden die de Nederlanders hier ondervinden hk uiteenlopende van speldenprikken tot harde klappen slthk in snel tempo toenemen stp de positie van de kolonie wordt met de dag minder benijdenswaardig stp

hoe dit alles zich verder ontwikkelen zal valt niet bij benadering te voorspellen doch de algemene indruk is dat het de Indonesiers ernst is en dat zij zullen trachten de Nederlandse kolonie en de Nederlandse belangen zo snel mogelijk weg te werken stp het bedrijfsleven houdt zich vanzelfsprekend intensief bezig met deze onderwerpen en vraagt zich meer en meer af of en hoe lang het nog nut heeft en verantwoord is hier te lande te blijven doorwerken stp in het algemeen zijn de directies van mening dat getracht moet worden zolang mogelijk vol te houden doch er wel ergens een grens ligt stp de vraag is uiteraard waar deze grens getrokken moet worden stp

ik heb in het algemeen gesteld dat naar mijn mening deze grens nog niet bereikt is hk hoewel deze wel dicht nabij kan zijn slthk doch dat ieder bedrijf uiteraard zijn eigen beslissing moet nemen en verantwoordelijk is voor zijn eigen personeel stp

in de conclusie van mijn duizend negenenveertig stelde ik oa quo wanneer over enige weken de derde phase tot een einde is gekomen hk waaruit wij wellicht lering zullen kunnen trekken slthk zou de kwestie van eventueel versnelde repatriering in alle rust dash aannemende dat die dan zal zijn teruggekeerd undash onder de ogen gezien kunnen worden unquo stp

het ziet er naar mijn gevoelen niet naar uit dat een periode van rust om ons in alle kalmte over de toekomst te beraden in de nabije toekomst zal terugkeren stp

het is dan ook zaak ons thans te beraden over de toekomst stp ik moge u in dit verband niet verhelelen -2-

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No: 18489

-2-

Rubricering: geheim

dat ik mij in hoge mate bezorgd begin te maken over de veiligheid van onze landgenoten in indonesia stp het is uiteraard de indonesische regering die de verantwoordelijkheid draagt voor nederlands lijf en goed hier te lande stp anderzijds rust naar mij voorkomt eveneens een verantwoordelijkheid op de nederlandse regering en wel die om de nederlanders alle mogelijke hulp te verlenen indien zij op een of andere wijze bedreigd worden en de indonesische regering haar verplichtingen niet nakomt stp van de vraag van min klompe aan de tweede kamer om vertrouwen te hebben in de regering dat zij het nodige en mogelijke zal doen werd hier dan ook met belangstelling en waardering kennis genomen stp

op gevaar af van mij schuldig te maken aan impertinentie moge ik echter opmerken dat bedoelde verklaring m i enigszins misleidend zou kunnen werken stp immers het quo mogelijk unquo zou wel eens kunnen blijken in het geheel niet te bestaan of van geringe omvang te zijn stp

reeds eerder gaf ik een uiteenzetting over de technische bezwaren verbonden aan een noodevacuatie stp hierop en op het vraagstuk van versnelde repatriering kom ik in een afzonderlijk telegram terug stp

ik begin mij dan ook meer en meer af te vragen of niet het ogenblik is gekomen om zeer vertrouwelijk aan het bedrijfsleven hk en aan alle nederlanders alhier slthk het advies te geven als bedoeld in mijn duizend negenenveertig nl dat indonesia niet langer veilig geacht wordt voor nederlanders en dat derhalve aan iedere landgenoot die geen dringende zaken hier te lande heeft aangeraden wordt indonesia te verlaten daar de nederlandse regering hk in geval van nood slthk de veiligheid van de nederlanders niet kan waarborgen stp

op welke wijze een dergelijk advies hk dat kan uiteraard in verschillende vormen geschieden slthk gegeven moet worden hk bv voorzover mogelijk via de directies in nederland cma besturen van verenigingen slthk zou nader overwogen kunnen worden stp

mocht tot dit advies overgegaan worden dan zou naar mij voorkomt op de nederlandse regering de verplichting rusten voor de nodige scheepsruimte zorg te dragen of bij voorkeur zich er van te verzekeren dat deze scheepsruimte beschikbaar gesteld kan worden alvorens het advies te geven stp

het is uiteraard onmogelijk het juiste ogenblik voor een dergelijke waarschuwing met zekerheid vast te stellen stp ik ben mij bewust van de gevolgen

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No: 18489

Rubricering: geheim

daaraan verbonden met name algehele liquidatie van de nederlandse belangen doch ik geloof dat indien nu of later een noodtoestand zou intreden zonder dat wij de nederlanders in de een of andere vorm gewaarschuwd hadden cma de nederlandse regering een ernstige blaam zou kunnen treffen stp

hasselman elfhonderd zevenendertig

4. Over de inhoud van een codeber.
naar dat bericht per telefoon worden gesproken

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend
door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleggr. niet in open taal worden geantwoord.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

4. Over de inhoud van een codebericht mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden geantwoord.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No.:
18490
INFORMATIEKOPIE:
z dbi, -/az, -/pl asaz vad v daz dbd d v b mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. *101*

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

3 december 1957

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No:
Dossier:

DATUM VAN AFZENDING:

3 december 1957

AFKOMSTIG VAN: djakarta

PARAAF/OPM:

geheim

referte mijn telegram elfhonderd zevenendertig stp in haar telegrammen van de laatste dagen is enige malen sprake geweest van een noodevacuatie van nederlanders uit indonesie zulks in verband met de vervoersmogelijkheden en de opvangcapaciteit in australie en singapore stp de volgende punten lijken in dit verband nog van belang dbpnt primo een werkelijke noodevacuatie in de zin van het uit indonesie wegvoeren van grote aantallen nederlanders met achterlating van practisch al hun bezittingen verwacht ik voorshands niet stp gezien de daarvoor vereiste volledige medewerking van de indonesische autoriteiten kan ik mij een dergelijke evacuatie op dit ogenblik slechts voorstellen indien hier te lande binnenlandse onlusten tussen verschillende groepen van de indonesische bevolking zouden ontstaan waarbij de veiligheid van de nederlanders met name in gevaar zou komen stp zou onder die omstandigheden de centrale regering nog over voldoende machtsmiddelen beschikken en bereid zijn om afvoer van nederlanders in convoien naar de havens te steunen dan zal van een noodevacuatie kunnen worden gesproken stp gezien het antwoord van de australische regering op de vraag nopens opvangmogelijkheden en mede gelet op het voorlopig beperkte aantal personen dat in singapore zal kunnen worden aan land gezet bestaat de mogelijkheid dat dan een transportprobleem zal ontstaan stp wellicht zou dan evenwel nog gedacht kunnen worden aan het inroepen van bv amerikaanse hulp voor afvoer naar australie door de lucht stp aangezien voor een dergelijke noodevacuatie evenwel eerst nog de binnenlandse toestand zich zal moeten wijzigen en voorts vele additionele condities op het gebied van indonesische overheids medewerking zullen moeten zijn vervuld blijf ik voorlopig het probleem van de noodevacuatie zo niet minder opportuun dan toch stellig niet van de allereerste orde beschouwen stp

-2-

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No: 18490

-2-

Rubricering: geheim

secundo een geheel ander vraagstuk is de kwestie van de versnelde afvoer van nederlanders naar nederland stp bij dit probleem zou ik willen onderscheiden

- a gesteunden en rijksvoorschotgerechtigden
- b de overigen die hetzij door hun werkgevers of zelfstandig een overtocht regelen stp

ad a reeds in het najaar van het vorig jaar werd de wenselijkheid van een versnelde afvoer van deze groep van nederlanders onder uw aandacht gebracht in verband met de omstandigheid dat bij het huidige aantal nederlanders in indonesia een eventuele noodevacuatie bij voorbaat tot een althans gedeeltelijke mislukking gedoemd is stp overwogen zal dienen te worden zo daartoe nog tijd en gelegenheid blijft bestaan om op deze groep een groter druk tot repatriering uit te oefenen stp in de veronderstelling dat een normale afvoer mogelijk zal zijn en niet tot een noodafvoer moet worden overgegaan zal het gemakkelijker zijn voor deze groep waarvoor iets minder hoge eisen gesteld worden additioneel vervoer te vinden bv tussendeks stp

ad b voor de groep van betalende reizigers vrees ik bij het toenemen van de zich reeds enigermate aankondigende drang tot vertrek dat een tekort aan scheepsruimte zou kunnen ontstaan stp de lijnschepen van de nederland en de lloyd voeren maandelijks hoogstens duizend personen af voor zover niet boekingen uit singapore en elders ruimte in beslag nemen stp het in deze groep vallende aantal nederlanders ruwweg op twintig duizend stellende zou moeten worden gerekend op een noodzakelijke termijn voor volledige afvoer van ongeveer twee jaren stp het moet echter wel mogelijk zijn om een deel van de bedoelde personen per klm via singapore te repatriëren stp gelet op de omstandigheid dat de klm evenwel tevens ruimte zal moeten overhouden voor het normale commerciele verkeer op de verre oosten lijn zal hoogstens op een verlichting van dertig procent van bovengenoemd aantal mogen worden gerekend in welk geval de klm permanent vijftig procent van de ruimte in alle westbound flights uit singapore voor repatrianten zou moeten vrijhouden stp derhalve moet de conclusie worden getrokken dat de afvoer van deze groep van nederlanders bijna anderhalf jaar in beslag zal nemen een periode die wel eens veel te lang zou kunnen blijken te zijn stp

tertio de vraag rijst dan of vergroting van de passagiers capaciteit in het scheepsvervoer naar nederland

-3-

4. Over de inhoud van naar dat bericht per telefoon
3. Alschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.
1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden gezegd.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No: 18490

Rubricering: geheim

4. Over de inhoud van een codebericht naar dat bericht per telefoon worden gey.

mogelijk is stp deze vraag zal nauw verbonden zijn aan de vraag hoe groot de drang naar nederland zal worden stp uiteindelijk wordt dit weer bepaald door de acties die de indonesische regering tegenover de nederlanders zal nemen stp allereerst zal moeten worden gezien of het gewenst is op de een of andere wijze aan de nederlanders hier te lande het advies te geven nu maar in de kortst mogelijke tijd te vertrekken stp

hasselman elfhonderd achtendertig

3. Alsdritten van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.